

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Rochus-utca 42. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Othon vagy iskolában tanul- tassuk gyermekeinket?*

Az ember nagyon jól tudja, hogy ha a gyümölcs magjában nyugvó csíra gondozás és a természet kálhatása által életre ébredt, mit kell vele tenni: ápolja, gondozza s óvja mindattól, mi növeszt, életét akadályozná; mindent elkövet, hogy hasznára nevelje. Utdja már előre rendeltetését, tudja a módokat, ismeri az eszközöket, melyek által czélt akar érni. Nemes gallyat olt jól kifejtett testbe, hogy beilleszesse nemes gyümölcsös sorába. Mily s mennyi gondnal, fáradsággal és költéssel teszi mindent az ember, hogy czélt érjen! Örömmel és büszkén is mutat egykor az ő teremtményére mint neveltjére, mely jó s nemes gyümölcseivel ajándékozta meg sikeres fáradságát.

Az ember tudja és ismeri kertje díszes vagy hasznos növényének természetét s a szerint ápolja s gondozza. Van az embernek egy drága kincse, mely neki szemre fény, koble virága: az édes gyermeke, kiért él s hal; kiért képes mindenét feláldozni, hogy rendeltetését, czélját elérhesse. S mégis hány szülő tölt álmatlan éjszakát s keserő gyermekbe dobtoglatlan jövője felett, mert nem látja az emberiség, a társadalom nemesebb részébe beillesztve. Eltévésztette az utat, nem ismerte fel talán gyermeke természetét s oly helyre ültette koble virágát, hol nem élhetett, hol nem nevelődhetett.

Ha a növény oly gondos ápolást kíván, milyent követel a gyermek, mely midőn a világba lép még ugyan bizony kevés, ugyszólván semmi, de a társadalom hasznos tagjává válhatik, ha rendeltetés-

sének neveljük, ha szunyadó erőit felébresztjük, kifejllesztjük, erősítjük s lassankint tökéletestjük. Az emberi élet alapja a nevelés, melynek gyökérszála az anya kezéből indul ki. Ő veszi át gyermeke természetnek gondozását; szellemének felébresztését és fejlődését is rendszeren az anya oszkozi az apával. A szülők tehát az első és természetes nevelői koblők virágának. De végre elfjön amaz idő is, midőn a gyermek ama korba lép, hogy tanítani vagy taníttatni kell. Ittre nézve a szülőknek az emberképzés pályáján két indóház áll rendelkezésre: a magán és nyilvános tanítás vagyis az iskola, az ismeretek tárházának előcsarnoka. Itt gyűjti a gyermek lelkebe azon drága tázpért, melyet később mint munkás honpolgár az okszerű ipar, a művelődés, a haladás, a tudomány mezején fog le rakni, orvényesíteni. De hogy azon drága tázpért megszerezhesse szellemi életére más emberek reáhatása szükséges. Mig a természet az általunk születésével átadja nászajándékát, azt t. i. ami léteinek fejlődéséhez s befejezéséhez szükséges: addig az embernek az érzéknel magasabb szellemi életét magának kell megszerezni; akkor is csak úgy jut el testi erőtségre s szellemi tevékenységre, ha más emberek őt gondozzák, ha reá mások szellemi élete hat. A miért is a szülők gyermekek nevelésére vagy alkalmassak vélt együt hivatnak meg, vagy iskolába küldik. Az egyik nyilvános, közös, minden szellemi utas igénybe veheti; a másik kiscsiny magán vállalat, de azért az innen kiindult utas is eljuthat a czélhoz, ha jó a vezető.

Némely szülő ez utóbbit választja s otthon fogja gyermekét s házi tanítót, nevelőnt tart, mert úgy kívánja a rangja; mások azért, mert a családot ezzel több kevésbé emelni vélik; mig némelyek gyermekeik iránt való kényelem s szere-

tekből, mások gazdasági szempontból vagy épen meggyőződésből.

Mig legtöbb szülő nyilvános iskolába adja gyermekét. Váltig állítja ez, hogy ő a legjobb utat, módot választotta gyermeke kiképzésére; átája a másik is az utat, melyen gyermeke halad. Ámde vizsgáljuk az érveket, melyek egy az egyik mint a másik mellett vagy ellene harcolnak.

Tény az, hogy a magán tanítás előbbi időkben jobban szokásban volt mint jelenleg; ennek oka abban keresendő, hogy legtöbb nyilvános iskolában a tanítás nem telett meg a gyakorlati életnek; a czél is annyira elhibázott volt a legtöbbnél, hogy nem volt csoda, ha a szülők a magántanításhoz folyamodtak. Nagyon is általánosítvá volt csak nem rég is az oktatás, mig jelenben meg van téve az, hogy mint a mivel osztály, nő mint a férfi, mind az iparos, mind a földműves hivatásához nyerhet iskolai képzést.

A házi tanításnak mai időben is meg vannak a maga előnyei. Ugyanis az egyes tanulók különös hajlamára, körülményeire, testi és szellemi hiányaira több gondat lehet fordítani. Hányszor jön elő azon eset, hogy egyik vagy másik gyermek a zenéért él, hal vagy örömet lel a rajzban; avagy a természettudományok iránt érdeklődik csak vagy épen a nyelvekhez mutat nagy hajlamot. Már pedig magántanítás utján ilyenkor sokkal nagyobb tö.éllyre vihetjük a növendéket, mint nyilvános tanodában. Tekintettel lehet a nevelő a gyermek észére, egy alkalmazhatja tanítását, amint a gyermek tehetsége parancsolja, mig a gyenge vagy közepes tehetség a nyilvános iskolában elmarad a jobb tehetségűek mellett, miután a tanító nem veheti elő naponta s ha pedig egy osztályban több közepes tehetségű

gyermek kerül össze, akkor meg ezek miatt a jobbak maradnak hátra; mig a házi tanítás által az ilyenek által nem akadályozva több előmenetel mutatható föl. Nem szabad szem elől tévesztetni azt sem, hogy a tanuló elől jobban el van zárva a világ, mi őt akadályozná vagy féltetné muniáságában. Továbbá, nem sajátíthatja el más gyermek rossz szokásait, durvaságait s így megőrizhetik a család szellemét benne. Így okoskodnak azon szülők rendszeren, kik jobb anyagi körülmények közt vannak s házi tanítót, nevelőt tarthatnak.

Az említett érvek nem is épen alaptalanok s oly fontosnak is, hogy könnyen azon gondolatra jön a legtöbb tehetséges szülő, hogy legjobb ha házi nevelőt tart; a nyilvános iskolát engedjék át a szegényebb osztálynak, melynek nincs annyi pénze, hogy házi tanítót tarthasson. Így legalább gyermekeinket megóvhatjuk azok társaságától.

Eltekintve attól, hogy bajos volna elegendő számú derék, képzett tanítóval, nevelővel rendelkezni, továbbá attól, hogy nem minden módos embernek van ideje, tehetsége, betátsa a házi tanító tevékenységére felügyelni; eltekintve attól, hogy különböző irányban, érdek szerint tanítva nevelőnek s így a nevelés czéljának elérésére — az egész emberiséget nevelni — mi kezeséget sem nyújtanak; tehát a házi tanítás ezen akadályai és hiányai mellett különösen a gyermek természete lép fel s kívánja parancsolni, hogy kortársaival tanuljon, nyilvános iskolát látogasson.

Az ember ugyanis társadalmi léte van teremtve, erre való hajlamukat mutatja az, hogy falvakat alapítottak, városokat építettek, egyházközségeket létesítettek és államokat hoztak létre. A nyilvános iskola nemcsak az ember társadalmi ösztönét elégíti ki, hanem egy fokozatos

TÁRCSA.

A legszebb virág.

Faluégi, kicsiny, roskadozó házban Sol-nem történt, de ma éjféli világ van, Suttogva beszélnek, akik ki s bejárnak, Nagy betege van a kicsi szegény háznak, Nincs gyögyír sebére a legszebb virágnak.

A szerelmebet ott fekszik az ágyon, Nagy lábán; mindene ezen a világon Szegény Kadasúnak, ki borzadva hallja, Ha érthetlen szokat suog lánya ajka, De az a jó leten majd meggyógyítja.

"Jó ide, ólel meg, csókolj is meg, így í-
Suttogja a beteg... Kiseretőbe ne vig-
Sohajjal az anya s itt hangja eladak,
Zokogása fulva, győző fájdalomak
Érez. Jaj! csoda, hogy szive meg nem szakad.

"Gárdag Laci, ugy-e nem bánja már apád,
Hogy szereted, nekem is, nekem is megbeszél.
Ni, ue hova kerülés? ... Meghalkat utána!
Sírva telgrik a lány, majd sokokának
Adja magát s ledől szelére az agynak.

"Szeretted a gazdag szegény is, szeresd hát...
Szőt ismét a beteg, majd érthető szavát
Érthetlen szó váltja, levegőbe kapkod:
"Ne bocsáss ki, ne! ... Tegyek te az ajtó;
Vezessék agyánhoz ... Hát nem látják? —
azt ott!"

"Csendesen, csendesén! — csillagot; végre
Nagy alom nehezt a beteg szemere.
Suttogva beszélnek, könyvebület vára
A virásközt s im az éj hajnalja vára:
Szemfedőt borítanak a legszebb virágra.
Lajos Gyula.

Vilma vázlatkönyvéből.

— Alttől rajzol.
Mindontudó János.
(Folytatás.)

Emberemlékeztet őt ez volt az egyetlen
félt, mit Jánostól hallottak, — az első és az

utolsó is. Ezt is megkésérülte Juczka néni gyüloletét vona magára, pedig a hol a család a konyháról érkezik, ott igen tanácsos jó labon alanni a szakácsnéval. Azóta Jánosnak nincs kedve élezelődni.

A zöldségszedésen is tulesett, s újra munkajához látva, bevégi szerencsésen a rozskasztást. Ekkor jön a cordásgyerek jeleni, hogy a tehének megjöttek, azaz del van, menjen itatni őket.

Amint aztán kis ebédjét bekapja, melynek elköltése közben is egyszer-kétszer hol ivovizert szalajják a kutra, hol szőró-leveirt a kertbe, a gyümölcs át, s indulna föl a épésön új parancsot várni délutánra, vagy a szenagyütésre távozását jelenteni, — a lépésön találkozik a nagysas asszonyával.

— Jó, hogy jön János, épen magát akartam hivadni. Nagyon borul, eső koszul, ütesse ki a spárga plántákat, mert ha eső előtt ki nem üttem, nem lesz belőlük semmi. A vida plántákat is okvetlenül kiültesse meg ma.

— Igenis jó szível elültettek mindent, ha a retről visszatért, mert a nagyságos úr azt parancsolta. . . .

— Ej, mit, vannak ott elegen, egy emberrel több vagy kevesebb. . . . üttem föl, punktum!

János nagyon jól tudja, hogy mit tesz az a "punktum"! ő nagysága szájából. Az egy oly "döntvény", mint amilyennek a jogász emberek a legelső törvényezékek iteltek mondják.

— Csak a nagyságos úr meg ne látná, hogy nem mentem ki a rétre, — gondolja magában, a két tűz között. Pedig dehogyan nem látja meg, hisz olyan szembe két batárban nincs másnak, meg aztan egy hosszú messzilató csövön szokott a szobnya ablaká-

ból a rétre is nézegetni, hogy kaszálnak, gyűjtenek-e szorgalmasan, nem hevernek e a munkások. Dehogyan nem látja meg, hogy a sok inges dolgos ember közt a János husz esztendő kék mellénye hiányzik. Hazudni meg csak nem lehet, hogy ott volt, de leveletette a kék mellényét.

A szegény emberen néha a véletlen is segít. Híntó robog be a gazdasági udvarra: ugror János, tárd ki a kertkapu két szárnyát, segits kiszállani a vendégeknek, a patvarosi rokonság érkezett meg. Van lótas-útás a cseledek közt, de jó hogy itt van János, a hintódellet leszedni, bevinni a vendégszobába; a vendégek mar benn csókoloznak a háziakkal.

Megkönyvebbül a János nehez szive! Ha ma mindnyájan el lesznek foglalva a vendégekkel, (de jó is az, ha az uraságunknak masutt lakó rokonsága van!) akkor a nagysas úr nem jön le ma a kertbe. Holnap punkosd van, nem jön János dologra ("csak a teheneiket itatja meg, a malacoknak ad enni s a plántákat locsolgatja") a vendégek itt maradnak holnap, holnapután, hisz ládával érkeztek, (bar ott maradnának vagy egy hetig is!)" keddre elfelejtte a nagysas úr, hogy nem volt János szénát gyűjteni.

Eddig érkezett emlekedésében, midőn siető letek neszet hallja háta mögött. Rémitlen tekint hátra s megkönyvebbül lelelezk föl: ez a csinos kis Komorina, kezében kis kosárral.

— Edes jó János bácsi! maga olyan derek, jó ember, ugy-e segít nekem eprut meg csesenyét szedni. A kisaszonyom küldött érte, de én nem tudok a fára fölmaszni, — ugy-e tele szedi a kosaramat?

János ugyan szívesen elengedte volna a megbízást, hisz a nap már "nyugvóra ha-

jal" s még sok az elültetni való. De ha már a jósvivésére is hivatkozik a Linka, csak kell segíteni rajta. Fölmászik hát a fára, — az is meg van.

A napi munka véget ér: Kolompolva jönnek a tehének, rikoltozva szalad a malacz csürhe, utközben is folytatni enni valót keresve. Meg ezeket kell csak ellátni, aztán haza mehet. De jó is lesz otthon pihenni estere, meg holnap egész nap az e heti sok lótas-futás után. Meg aztán a Szusza is várja tán egy kis jó vacsorával, a gyerekeket is jól esik megcirógatni küssé. A mezőri sietnek haza a munkások, az ökörszekeken a késbérés nagyokat durrogat az ostaróval, örül a pihenőnek, a nap rég lehaladt, kezd kicsit hűvösödni is. János felotti sokszor megoldott mánidját, indult kifelé, — most már a maga ura lehet egészen. A kertkapunál azonban utját állja a család legáltalabb tagja, a hat éves Laczka s kérőleg áll:

— János bácsi!

— Parancsoljon, ifuracszkám!

— Nézze csak, amint játszottunk, öszszetört a kis kocsim, csináljon nekem másikat, épen ilyet, fából. A kis lovamnak nincs semmi baj, annak csak egy új szerszám kellene szíjból, ugy-e megcsinálja most mindjárt?

— Igenis, megcsinálom, ifuracszkám, de most nem érek rá, sok a dolgom, hanem holnap ugyis nagy ünnepek van, ráérek.

— Ugy-e ostort is csinál?

Persze, hogy azt is csinál szegény János, hisz ő mindenhez ért, esztérályos, szíjgyártó, kovács, minden. Sietve végti utolsó teendőjét, s most már igazán haza megy.

(Vége köv.)

ÜZLETMEGNYITÁS.
The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika)

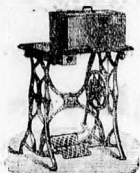
a világ legnagyobb varrógépgyáranak főügynöksége

Baján:

KRAUSZ IGNÁCZ

ur vezetése alatt.

Az általános kedveltség, melynek **az eredeti amerikai Singer varrógépek** minden városban része-sülnek, arra indított, hogy Baja város és annak környékén lakó tisztelt közönségnek ezen hasznos czikk megvásárlását **agyári raktárból** lehetővé tegyem, helyben, **Bódog-tér 430. szám alatt**, Pollerman gyógyszerész ur házában,

NEIDLINGER G.

ezég alatt **egy valódi amerikai SINGER varrógépek lőraktárát** nyitottam.

Az eredeti Singer varrógépek legjobbak házi használatra, úgy szintén ipari czélokra, mint: szabók, cipészek, nyereggyártók, kalaposok, kárpitosok, stb. számára.

Ezen varrógépek minden európai kiállításokon első rendű kitüntetésekben részesültek, és hogy annak megvételét mindenkinek lehetővé tegyem, minden árfelemlés nélkül, részlet-fizetés és öt évi jótállás mellett, gyári áron árusíttatnak el. — Ocska gépek becsereíttetnek. — Teljes és díjmentes tanítás a vevők lakásán eszközöltetik.

Főtörekvésem mindig oda fog irányulni, hogy pontos kiszolgálás által a t. közönség teljes megelégedését és pártfogását elnyerhessem

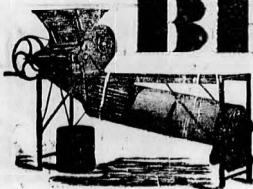
NEIDLINGER G.

a The Singer Manufacturing Co. New-Yorki főügynöksége.

BROGLE JOZSEF.

gép- és rostalemez-gyára

BUDAPEST gyár: külső váci-ut.
 Raktár: váci-körút 68.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon
 kitüntetett

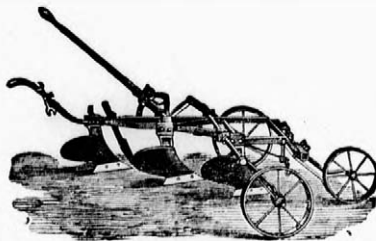
Trieur-jeit

váltható szitákkal.

Gabona tisztító-rostákat.

Tengeri-m orszolókat.

Lyukasztott és hasított lemezeket,
 malmok, me/acszteti és techni-
 kai czélokra

járgány-cseplőgépeket

Továbbá e téren a legújabbat :

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3 án 17.567. sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, sulya 50 kiló, ára 48 frt.

Arjegyzékek kivanatra ingyen és bérmentve.

Ügynökség és raktár **Baján: Grosz Henrik és társánál** főuteza, 275. szám.

szabadalmazott

há mas ekéket

közönséges és aczél ekéket

cseplőgép - lemezszitákat

gőzcseplő és járgány-cseplőkhöz.

és minden egyéb gazdasági
 gépeket.